



Pravilnika za vzrejni preizkušnji in pritožbe ter pogoji za doseganje storitvenih znakov

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in
VZREJNA KOMISIJA ZA PTIČARJE

izdaja 2024

Vsebino teh pravilnikov je sprejel zbor sodnikov za ptičarje dne 02.03.2024.

Ti pravilniki začnejo veljati z dnem njihove potrditve s strani Kinološke zveze Slovenije, **uporabljati pa se začnejo s 01.01.2025.**

Od tega dne naprej prenehajo veljati vsi do sedaj veljavni pravilniki za Pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP), Jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP), Pravilnik za preizkušnjo zanesljivosti prinašanja izgubljenega (PZPI), Pravilnik za pritožbe ter Pravilnik o preizkusu ostroti.

Namen vzrejnih preizkušenj	5
I. Organizacija preizkušnje	5
1. člen Splošno.....	5
2. člen Udeležba na vzrejni preizkušnji	6
3. člen Prijava na vzrejno preizkušnjo	7
4. člen Pravice in obveznosti organizatorjev	8
5. člen Kinološki sodniki.....	9
6. člen Sodniška seja	10
7.člen Poročanje	12
8. člen Spoštovanje veljavnih predpisov	12
9. člen Izvedba preizkušnje	14
II. Pravilnik za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP)	18
10. člen Splošno.....	18
11. člen Posamezni predmeti preizkušnje.....	20
Spričevalo – ocenjevalna tabela za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP).....	24
III. Pravilnik za jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP)	25
12. člen Splošno.....	25
13. člen Poljsko delo	27
14. člen Vodno delo.....	29
A. Splošni del	29
B. Posebni del	30
15. člen Prinašanje izgubljene pernate divjadi in delo na vlečki	35
16. člen Ubogljivost	39
17. člen Obnašanje ob strelu na polju	40

Spričevalo – ocenjevalna tabela za jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP)	41
---	----

V. Pravilnik za pritožbe	46
---------------------------------	-----------

VI. Podelitev storitvenih znakov	49
---	-----------

1. Ubogljivost ob videnem zajcu – Armbrusterov storitveni znak (AH).	49
2. Ostrost (/)	50
3. Sledoglasnost (\)	51
4. Prinašanje izgubljenega po sledi (Vbr)	51
5. Preizkušnja zanesljivosti prinašanja izgubljenega (PZPI)	52
7. Simboli in okrajšave za storitvene znake in ostale lastnosti psov ptičarjev, ki se vpisujejo v rodovnik in rodovno knjigo:	55

Namen vzrejnih preizkušenj

Namen vzrejnih preizkušenj je ugotoviti naravne zasnove lovskega psa glede njegove primernosti in bodoče uporabe kot vsestransko lovsko uporabnega psa in v vzreji. Vzrejna preizkušnja služi tudi prepoznavanju dedne vrednosti staršev, ki jih lažje ugotovimo tako, da se preizkusi čim več psov iz istega legla.

Glavna etična zahteva do lovskega psa je delo po strelu. Zato morajo biti sodniki še posebej pozorni na ugotavljanje zasnov in lastnosti za prinašanje izgubljenega, k čemur sodi zelo dober nos, volja do iskanja in dela po sledi ter trden značaj, ki se odraža v mirnosti, koncentraciji in vztrajnosti pri delu.

Glavna naloga sodnikov je prepoznati in izpostaviti pse, ki so zaradi svojih zasnov posebej primerni za vzrejo za lovsko uporabo. .

I. Organizacija preizkušnje

1. člen Splošno

- (1) Za vse preizkušnje po teh pravilnikih veljajo pravila aktov Kinološke zveze Slovenije (KZS) in Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP).
- (2) Vzrejne preizkušnje (PZP in JZP) lahko organizirajo le DLP in Lovsko kinološka društva (LKD).
- (3) Pomladanska vzrejna preizkušanja (PZP) se lahko ob upoštevanju zakonodaje izvaja samo spomladi do vključno 1. maja, jesenska vzrejna preizkušanja (JZP) pa le jeseni od 1. septembra naprej.
- (4) PZP in JZP praviloma trajata en dan. Če izjemoma preizkušnje zaradi pomanjkanja divjadi ni mogoče izvesti v enem dnevu, se lahko z njo nadaljuje naslednji dan. Pri tem je treba ohraniti sestavo sodniške skupine z vodniki. Vodja preizkušnje mora le-to utemeljiti v svojem poročilu.

- (5) Pogoj za vestno in skrbno izvedbo vzrejnih preizkušanj je zadostna številčnost male divjadi v loviščih. Če obstaja možnost odstrela pernate divjadi med jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP) mora biti odstrel dovoljen vsem udeležencem te preizkušnje.
- (6) Vzrejno preizkušnjo (PZP in JZP) lahko organizira tudi več društev skupaj. V tem primeru mora eno društvo prevzeti odgovornost za pravilno pripravo in izvedbo preizkušnje ter za poročanje.
- (7) Na pomladanski vzrejni preizkušnji (PZP) se eni sodniški skupini lahko dodeli največ 5 psov.
- (8) Na JZP pa je dopustna delitev na predmetne sodniške skupine. V primeru, da je prijavljenih do 20 psov mora vsaka predmetna sodniška skupina preizkusiti vse dodeljene pse v disciplinah, ki jih ocenjuje.
- (9) Sodniška skupina za preizkušnje psov na polju ne sme preizkusiti več kot 6 psov v enem dnevu.
- (10) Če se JZP izvaja tako, da ena sodniška skupina ocenjuje pse v vseh disciplinah, se takšni sodniški skupini pri jesenski vzrejni preizkušnji s sledjo lahko dodeli največ štiri pse in največ pet psov v primeru jesenske vzrejne preizkušnje brez sledi.
- (11) Vodja preizkušnje lahko naredi izjemo pri poljskem in vodnem delu.

2. člen Udeležba na vzrejni preizkušnji

- (1) K udeležbi na preizkušnji lahko pristopijo psi poleženi v prejšnjem koledarskem letu. K preizkušnji lahko pristopijo tudi psi, ki so starejši do največ tri mesece. Prav tako smejo k jesenski vzrejni preizkušnji pristopiti tudi psi, ki so bili poleženi v istem koledarskem letu.

3. člen Prijava na vzrejno preizkušnjo

- (1)
 - a) Prijavo na vzrejno preizkušnjo mora oddati lastnik ali vodnik psa na veljavnem obrazcu, ki ga določi DLP. Organizator lahko določi, da se mora prijava oddati na elektronskem obrazcu. V vsakem primeru pa mora biti način prijave naveden v razpisu posamezne preizkušnje.
 - b) Podatki na obrazcu se morajo ujemati z rodovnikom psa. Obrazec mora biti v celoti natančno izpolnjen s čitljivimi tiskanimi črkami, pregleda ga vodja preizkušnje.
 - c) Nepopolne ali nečitljive obrazce lahko vodja preizkušnje zavrne ali prosi za dopolnitev.
 - d) K prijavi je treba priložiti fotokopijo veljavnega rodovnika ter kopije spričeval o vseh predhodno opravljenih preizkušnjah in storitvenih znakih.
- (2)
 - a) Lastnik prijavljenega psa mora biti član enega izmed društev, ki sodijo pod okrilje FCI.
 - b) Lastniki in vodniki se z oddajo prijave strinjajo z določili teh Pravilnikov za vzrejne preizkušnje.
 - c) Vodnik na vzrejni preizkušnji ne sme voditi več kot dveh psov.
 - d) Organizatorji lahko omejijo pravico do prijave na člane svojega društva ali svojim članom omogočijo prednost pri prijavi.
- (3) a) Pred začetkom preizkušnje mora vodnik psa vodji preizkušnje izročiti: - rodovnik za psa v izvirniku, - potni list psa, z dokazili o opravljenih zakonsko predpisanih cepljenjih ter - predložiti na vpogled svojo veljavno lovsko izkaznico.

Izjema od zgornjega določila je možna le v primeru vodenja psa brez veljavne lovske izkaznice kot jo ureja vsakokrat veljavni sklep DLP o vodenju psov na preizkušnjah brez veljavne lovske izkaznice. O upravičenosti te izjeme odloči vodja sodniškega zbora pred začetkom preizkušanja.

V primeru, da vodenje brez lovske izkaznice ni upravičeno, se psa ne sme preizkusiti, morebitna že plačana prijavnina se zadrži. Vodja preizkušnje mora preveriti pravilnost listin in vpisov v rodovnik. Če je predložena dokumentacija pomanjkljiva, se pes lahko izloči, plačana prijavnina pa se zadrži.

b) V primeru, da se za prijavo psa na preizkušnjo zahteva plačilo prijavnine, se prijavnina vrne zgolj v primeru, če se prijava prekliče pred zaključkom prijavnega roka. Če prijavnina za psa ni plačana do določenega prijavnega roka, pes nima pravice do pristopa k preizkušnji.

4. člen Prave in obveznosti organizatorjev

(1) Organizatorji preizkušenj morajo predvidene preizkušnje pravočasno, in sicer pred zaključkom prijavnega roka, z datumom in pogoji, prijaviti KZS. V razpisu za jesensko vzrejno preizkušnjo mora biti navedeno, ali se preizkušnja izvaja s sledjo ali brez.

(2) Organizator mora imenovati odgovornega vodjo preizkušnje za pripravo in izvedbo preizkušnje. Vodja preizkušnje mora biti aktiven lovec ter mora natančno poznati vsebino teh pravilnikov

(3) V programu preizkušnje mora biti navedena številka rodovnika in po potrebi številka vpisa v knjigo šolanih psov prijavljenega psa ter staršev. Vodja preizkušnje je pred začetkom preizkušnje dolžan odčitati številko mikročipa vsakega psa s čitalcem mikročipov in preveriti ali se številka mikročipa ujema s številko mikročipa vpisano v rodovniku psa.

5. člen Kinološki sodniki

(1) Kinološki sodniki morajo biti vpisani na seznamu sodnikov za delo ptičarjev pri KZS oziroma pri drugi članici FCI in morajo biti pooblašчени za ocenjevanje dela ptičarjev.

(2) Sodnike za sojenje na posameznih vzrejnih preizkušnjah določi delni zbor sodnikov za ptičarje, ki sestavi tudi razpored delegiranih sodnikov za posamezne preizkušnje razpisane v predmetnem letu. Sodniki za delo ptičarjev ne smejo soditi na PZP in JZP v nasprotju z zgornjim razporedom.

(3) Kinološki sodnik ali sodniški pripravnik ne sme soditi svojemu psu, ki ga je izšolal ali vzredil. To velja tudi za potomce prve generacije teh psov. Enako velja za potomce plemenjaka (prva generacija). Prav tako ne sme soditi psom vodnikov, vzrediteljev, lastnikov plemenjakov ali lastnikov psov, ki so ali so bili z njim v sorodstvu do 3. kolena, so v svaštvu ali zakonski zvezi ali živijo v zunajzakonski skupnosti.

Vodja preizkušnje ali kinološki sodnik ne sme na preizkušnji, ki jo vodi ali na njej sodi, voditi psa.

(4) Sodniška skupina je sestavljena iz vsaj treh sodnikov za ocenjevanje dela ptičarjev.

Če je kateri izmed sodnikov iz svoje sodniške skupine preglašen, a oporeka odločitvi sodniške skupine, ki je po njegovem mnenju v nasprotju s pomenom in vsebino posameznega Pravilnika za vzrejno preizkušnjo, mora to dejstvo predstaviti na sodniški seji, po prireditvi. Razglasitev rezultatov preizkušnje se do takrat preloži.

Vodja sodniške skupine je odgovoren za delo svoje sodniške skupine. Še posebej je odgovoren za dosledno upoštevanje in razumno razlago določb teh pravilnikov. Vodja sodniške skupine je edini govorec sodniške skupine. Ostali sodniki lahko dajejo izjave tretjim osebam v zvezi s preizkušnjo le, če se vodja s tem strinja.

Takoj, ko se sodniška skupina dogovori o ustreznih ugotovitvah, mora vodja ali z njegove strani pooblašчени sodnik, vodniku in skupini (odprto ocenjevanje) javno predstaviti delo psa in oceno dela, ki ga je pokazal pes. Vsak vodnik lahko, po preizkušnji psa, od

vodje sodniške skupine zahteva podatke o ocenah in doseženih točkah.

6. člen Sodniška seja

(1) Za zagotovitev enakovrednega ocenjevanja psov se pred začetkom vsake preizkušnje skliče sestanek s sodniki in sodniškimi pripravniki (če je mogoče v prisotnosti vodnikov), kjer sodniki uskladijo enaka merila ocenjevanja na preizkušnji.

(2) Po tem, ko so vsi psi nastopili na preizkušnji, se skliče sodniška seja, na kateri se preveri, če so sodniki ocenjevali po predmetnih skupinah (JZP), če je bila podeljena ocena »odlično«, če je prišlo do nesoglasij znotraj sodniške skupine oz. če se je zgodil kakšen poseben dogodek. V primeru, da je bil podeljena ocena »odlično« (12), mora le-to pisno utemeljiti vodja sodniške skupine.

(3) a) Pred začetkom sodniške seje morajo posamezne sodniške skupine določiti ocene in točke za preizkušane pse. Predmetne sodniške skupine morajo svoje odločitve dopolniti glede nosu, ubogljivosti, vodljivosti in prinašanja. Naknadno spreminjanje že podeljenih ocen, je možno le, če se izkaže, da so se določila teh pravilnikov nepravilno uporabila.

b) Vodja sodniške skupine za poljsko delo na sodniški seji prebere podeljene ocene in točke dosežene na preizkušnjah po predmetnih sodniških skupinah. Sodniška skupina za vodno delo oz. delo z vlečko mora sporočiti svoja opažanja in ocene glede nosu, vodljivosti in ubogljivosti. Število točk za nos, vodljivost in ubogljivost dokončno določi sodniška skupina za poljsko delo ob upoštevanju ugotovitev ostalih sodniških skupin.

c) Posamezne sodniške skupine podajo ocene iz predmeta »veselje do dela,« iz katerih se pridobi povprečna ocena. Število točk se v ocenjevalno tabelo vpiše kot celo število in pomnoži z navedenim faktorjem.

d) Na sodniški seji se preberejo tudi ocene in točke psov, ki so bili med preizkušnjo izločeni ali ki niso opravili preizkušnje, seveda, če so bile točke in ocene podeljene pred izločitvijo psa. Vodja

sodniškega zbora mora navesti razlog, zakaj in v katerem predmetu so bili psi izločeni.

- (4) a) Ob prebiranju ocen je treba navesti tudi pripadajoče točke za delo.
- e) Število točk (točke za delo) se v tabelo ocen vnese kot celo število in pomnoži z navedenim faktorjem predmetne vrednosti. Iz tega zmnožka se dobijo vrednostne točke, torej gre pri vsakem predmetu za zmnožek ocene za delo in faktorjem predmetne vrednosti. Upoštevati je potrebno posebnosti ocenjevanja predmeta »način prinašanja«.
- f) Na sodniški seji se določi razvrstitev glede na doseženo število točk.
- g) V primeru enakega števila točk je treba pse razvrstiti po naslednjem vrstnem redu: ostromost - glasnost (sledoglasen - vidoglasen) - ubogljivost - starost.
- (4) a) Na sodniški seji se nato določi rezultate preizkušnje. Na spričevalu o preizkušnji lahko piše le »opravil z/s _____ točkami« ali »ni opravil« (z navedbo razloga zakaj ni opravil z besedami).
- b) Točke, določene za vsakega psa na sodniški seji in rezultat preizkušnje, se vpišejo v ocenjevalni list za posamezno preizkušnjo. Ocenjevalni list podpišejo sodniki in vodja preizkušnje.
- (5) Rezultat preizkušnje vpiše vodja sodniškega zbora s krajem in datumom preizkušnje v rodovnik psa. Pri jesenski vzrejni preizkušnji je treba zabeležiti, ali je preizkušnja potekala s sledjo ali brez.
- (6) Vodja sodniškega zbora odgovarja za vpis rezultatov v rodovnik za vse pse, ki so se udeležili preizkušnje, vključno s tistimi, ki preizkušnje niso opravili ali katerih vodnik je prekinil preizkušnjo.

- (7) Spričevalo - ocenjevalno tabelo in rodovnik je treba vodniku vsakega psa izročiti takoj na razglasitvi rezultatov.

7.člen Poročanje

- (1) Vodja preizkušnje mora podati poročilo o opravljeni vzrejni preizkušnji na predpisanih obrazcih. Po en izvod spričevala – ocenjevalne tabele prejmejo vodnik psa, organizator preizkušnje, tajnik vzrejne komisije za ptičarje in KZS.

8. člen Spoštovanje veljavnih predpisov

- (1) Organizator prireditve, skupaj z vodjo preizkušnje nosi vso odgovornost za pravilno izvedbo posamezne preizkušnje, skladno z določili Pravilnikov ter veljavne zakonodaje.
- (2) Preizkušnje, ki niso bile opravljene v skladu z navodili in predpisi teh Pravilnikov, se ne priznajo. Rezultati se ne vpišejo v rodovnike psov.
- (3) a) Gonečim psicam je na PZP / JZP dovoljeno sodelovati le v primeru izrecnega dovoljenja vodje preskušnje. O tem morajo vodniki gonečih psic pred pričetkom preizkušnje obvestiti vodjo preizkušnje in sodnike svoje skupine.
- b) Vodje preizkušnje, sodniki in vodniki morajo zagotoviti, da prisotnost goneče psice ne ovira dela drugih sodelujočih psov.
- (4) a) Pri vodenju psov na preizkušnji ni dovoljena uporaba pripomočkov, ki jih prepovedujejo predpisi o varstvu živali (npr. bodeče ovratnice, zatezne ovratnice brez omejevala, elektronske ovratnice, ipd.) in ovratnic, ki so podobne elektronskim ovratnicam.

- b) Pri izvajanju preizkušnje mora biti vsa divjad za vlečke shranjena in transportirana tako, da se ne more navzeti drugih vrst vonjav.
- (5) Vodniki morajo imeti za preizkušnjo lovsko orožje, zadostno število nabojev in veljavno lovsko izkaznico.
- (6) a) Vse osebe, ki sodelujejo pri preizkušnji, morajo upoštevati navodila vodje preizkušnje, sodnikov in redarjev. Ne smejo motiti vodnika in psa pri delu in ne smejo ovirati sodnikov pri ocenjevanju psov.
- b) Psi, ki niso poklicani na delo, morajo biti na povodcu. Psa, ki med preizkušnjo cvili ali se oglašča, mora vodnik imeti na primerno oddaljenem mestu, tako, da ga pes, ki dela ne sliši. Vodniki so odgovorni, da pridejo na mesto s svojimi psi, ko so poklicani na delo.
- c) Med delom psa morajo biti gledalci dovolj daleč za vodnikom in sodnikom, da psa ne motijo pri delu.
- (7) Iz preizkušenj se izključi vodnika v sledečih primerih:
- a) kdor je ob prijavi zavestno navedel lažne podatke psa.
- b) kdor, dokler pes še ni poklican na delo, svojega psa nima na povodcu in ga pusti prosto tekati naokoli,
- c) kdor ob klicu ni prisoten s svojim psom.
- d) kdor zavestno prikriva informacijo, da je njegova psica goneča ali
- e) kdor ne upošteva posebnih navodil vodje preizkušnje in sodnikov.
- f) vodnike, ki s svojimi psi ali s svojim obnašanjem pred, med in po preizkušnji škodijo ugledu lovske kinologije (kršitev lovske etike, pravil dobrobiti in varstva živali, žaljenje sodnika ali funkcionarja društva ipd.).

Morebitna že plačana prijavnina se v teh primerih ne vrne.

- (8) Za pritožbe na rezultat preizkušnje velja Pravilnik o pritožbah.

9. člen Izvedba preizkušnje

(1) Obvezna in neobvezna določila

- Ta Pravilnika za preizkušnje vsebujeta obvezna in neobvezna določila.
- Obvezna določila se pri preizkušnji psov upoštevajo tudi v negativni obliki - npr. **"ne sme"** - pa tudi glede vseh ostalih določil teh Pravilnikov za preizkušnje. Pes, ki ne izpolnjuje obveznega pogoja, lahko pri tem predmetu prejme le oceno »nezadostno« (0 točk).
- Posledica neizpolnjevanja neobveznega določila pri delu s psom je ustrezno znižanje ocene.

(2) Ocene in delovne točke

- Sodniki morajo najprej določiti oceno za delo posameznega psa. Ker se naravne zasnove mladega psa pogosto pokažejo različno ob različnih priložnostih, je za končno oceno odločilen celoten vtis glede na starost in stopnjo izšolanosti psa. Šele nato sledi razporeditev po točkah na podlagi ocen.
- Psi lahko preizkušnjo opravijo le, če so pri vseh predmetih dosegli vsaj oceno zadostno (3 točke) .
- Na vzrejni preizkušnji ni mogoče dodeliti ocen za zunanost in kakovost dlake, potrebno pa je zabeležiti telesne pomanjkljivosti.
- Sodniki naj zabeležijo vsako delo psa. V zapiske o delu psov morajo sodniki zabeležiti tudi, kako pogosto je psu uspelo poiskati sled divjadi, kako pogosto je delal na zajčji sledi ter zahtevnost in dolžino tega dela na sledi.
- Posameznim ocenam ustrezajo naslednje točke:

odlično	12 točk
prav dobro	11 točk
	10 točk
	9 točk

dobro	8 točk 7 točk 6 točk
zadostno	5 točk 4 točke 3 točke
nezadostno	2 točki 1 točka 0 točk
ni preizkušano	-----

- f) Upoštevatni je treba, da ocena »prav dobro« brez odbitka ustreza 10 točkam. Ocena »dobro« znaša 7 točk, ocena »zadostno« 4 točke. 11 točk je več kot ocena »prav dobro« in se lahko podeli le, če je pes pri določenem predmetu večkrat pokazal prepričljivo delo. Na jesenski vzrejni preizkušnji se pri priučenih disciplinah sme pri oceni »prav dobro« podeliti največ 10 točk.
- g) Oceno »odlično« z 12 točkami se lahko podeli le v izjemnih primerih za odlično prikazana dela psa v težkih razmerah.
- h) V skladu s pomenom vzrejne preizkušnje se sme oceno »odlično« podeliti le za discipline delo na sledi, uporaba nosu in šarjenje za raco v vodah z bogatim kritjem..
- i) Vodja sodniškega skupine mora za vsako disciplino, iz točk vseh sodnikov svoje skupine, določiti povprečno število točk. Če rezultat ni celo število, je treba decimalno manjšo od 5 zaokrožiti navzdol, pri 5 in več pa navzgor.

(3) Ponavljanje preizkušenj

Psa se na pomladansko in jesensko vzrejno preizkušnjo sme peljati največ dvakrat. Pri tem je izvzeta kasnejša udeležba na mednarodnih preizkušnjah.

Odpoved preizkušenj, za katere vodnik ne odgovarja, ne sodijo v to določbo.

(4) Določila za enotno dodeljevanje 11 in 12 točk na vzrejnih preizkušnjah:

Namen 12-točkovnega sistema je, z diferencirano, po možnosti enotno oceno doseči zgovoren, verodostojen rezultat preizkušnje ter izpostaviti pse, ki so posebej primerni za vzrejo. Za vzrejno vrednost pomembni oceni »odlično« (= 12 točk) in 11 točk v razredu ocen »prav dobro« se lahko podelita samo v skladu z določili teh pravilnikov, za res odlične oz. nadpovprečno zelo dobre zasnove.

Ocena »odlično« 12 točk se lahko podeli le, če je pes opravil v isti predmetu še eno delo in dosegel vsaj 10 točk v razredu ocene »prav dobro«. Če je pes med preizkušnjo prejel, ali pozneje pokazal še eno ali več del in pri tem dosegel nižji rezultat, se ocena 12 ne sme podeliti.

Ocena »prav dobro« je razdeljena na tri stopnje, pri čemer 10 točk v celoti ustreza zahtevam za posamezne predmete, opisane v tem pravilniku. Pri dodelitvi 11 točk mora pes pokazati delo, ki presega zahtevano raven.

Za dodelitev ocene 11 točk mora pes pokazati še vsaj eno delo v istem predmetu v razredu ocene »prav dobro« na isti preizkušnji. Če je pes ob kateri koli drugi priložnosti med preizkušnjo pri istem predmetu ocenjen z manj kot »prav dobro«, ne sme prejeti 11 točk.

Večkrat ocenjeno delo z 10 točkami je nedopustno povišati na 11 točk.

Delo na sledi: Ocena »odlično« = 12 točk

12 točk se lahko podeli samo, če pes izdelava sled, ki je zaradi obstoječih težav (npr. suša, močan veter, gola tla, poti, vodni jarki) in ob upoštevanju starosti sledi, težka za izdelavo. Glede na težavnost mora biti izdelana sled dovolj dolga in zanesljivo izdelana. To delo

mora pes vsaj še enkrat potrditi z delom na sledi, ki je ocenjeno z 10 ali več točkami.

Če pes tekom iste preizkušnje izdelava še eno sled, ki je ocenjena z manj kot 10 točkami, se ocena 12 ne sme podeliti.

Delo na sledi: Ocena »prav dobro« = 11 točk

11 točk se lahko podeli samo za resnično zanesljivo delo na sledi, pri katerem se pokaže volja do sledenja na različnih tleh. Dolžina izdelane sledi mora biti prilagojena težavnosti sledi. Podelitev 11 točk zahteva potrditev z vsaj še enim delom na sledi, ki ne sme biti ocenjeno z manj kot oceno »prav dobro". Nižje ocene v tem delu tekom preizkušnje izključujejo podelitev 11 točk.

Nos: Ocena »odlično« = 12 točk

12 točk se lahko podeli samo za izjemno, nadpovprečno uporabo nosu. Zaznavanje daha različnih vrst divjadi na veliko razdaljo, zaznavanje daha manjših ptic, starih sledi ipd. lahko poda dragocene informacije. Pes mora večkrat dokazati odličen nos. Predpogoj za podelitev ocene 12 točk pri JZP je ocena za nos z najmanj 10 točkami pri vodnem delu.

Nos: Ocena »prav dobro« = 11 točk

11 točk se lahko podeli le, če je pes pri poljskem delu večkrat pokazal prepričljivo uporabo nosu in je dobil oceno za nos »prav dobro" tudi pri vodnem delu (pri JZP).

Iskanje: Ocena »prav dobro« = 11 točk

11 točk se lahko podeli le, če pes išče tekoče, vztrajno, sistematično (JZP) ter pri tem kaže izrazito voljo, da najde divjad. Takšno zasnovo mora pes pokazati večkrat, ob različnih priložnostih in v celotnem času iskanja.

Stoja: Ocena »prav dobro« = 11 točk

Stoja se ovrednoti z oceno prav dobro (10 točk), če pes na divjad, ki jo je zaznal z nosom (pernata divjad ali zajec), stoji tako dolgo, da se mu vodnik lahko mirno približa (JZP) ter pripne psa na povodec v kolikor divjad že predtem ne zapusti kritja. Samo v težkih okoliščinah, v primeru, ko se divjad odmika, pes pa ji sledi z natezanjem in kasneje nakaže z trdno stoji, lahko takšno zasnovo ocenimo višje (11 točk). Pes mora takšno višje ocenjeno zasnovo

stojе potrditi vsaj še enkrat z oceno »prav dobro«. Če je pes ob kateri koli drugi priložnosti med preizkušnjo za isto disciplino ocenjen z manj kot »prav dobro“, ne sme prejeti 11 točk.

Vodljivost: Ocena »prav dobro« = 11 točk

11 točk se lahko podeli le, če ima pes tekom celotne preizkušnje pri poljskem in vodnem delu (JZP), tudi na večjih razdaljah, vedno zelo dober stik z vodnikom in kaže vse pozitivne lastnosti vodljivosti.

Vesetje do dela: Ocena »prav dobro“ - 11 točk

11 točk se sme podeli le, če pes pri vseh predmetih v delu na polju in v vodi pokaže konstantno, izdatno voljo do dela.

Šarjenje za raco v vodah z bogatim kritjem: Ocena »odlično« = 12 točk

12 točk se sme podeliti le, če pes na enkratno povelje samostojno poišče raco v kritju oz. dela na vodni sledi in pri tem bodisi zgrabi raco ali jo potisne iz ločja tako, da je le-ta lahko odstreljena. Delo mora potekati v težkih pogojih, pes mora pokazati ustrezno vztrajnost.

Šarjenje za raco v vodah z bogatim kritjem: Ocena »prav dobro« = 11 točk

11 točk se sme podeliti le, če pes vztrajno in zanesljivo išče raco v kritju ali dela na njeni sledi brez večjega vpliva vodnika.

II. Pravilnik za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP)

10. člen Splošno

- (1) Pomladanska vzrejna preizkušnja je preizkušnja mladih psov, kjer bi se ob ustreznem vodenju že morale pokazati naravne zasnove ptičarja, da lahko ocenimo nos, volja do dela na sledi, iskanje, stojo in vodljivost.
- (2) Pri pomladanski vzrejni preizkušnji preizkušamo naslednje predmete:

Predmet	Faktor predmetne vrednosti
Delo na sledi	2
Nos	2
Iskanje	1
Stoja	1
Vodljivost	1
Ubogljivost	brez
Obnašanje ob strelu	brez

(3) Ugotoviti je treba naslednje:

- a) Določi se način gonje (sledoglasen, vidoglasen, vprašljiv, tih, kresač). Sledoglasna, vidoglasna ali tiha gonja, se lahko ocenjuje samo na sledi zajca ali lisice. Ker je glas na sledi pomemben pri vzreji in lovski uporabnosti psa, ga je treba po možnosti tudi določiti.
- b) Prikazana glasnost na drugi dlakasti divjadi, mora biti prav tako zabeležena v ocenjevalni tabeli in potrjena s strani vodje sodniške skupine. Tiho gonjo druge vidne dlakaste divjadi je treba zabeležiti pri opombah.
- c) Značaj in vedenjske lastnosti psov je treba skrbno opazovati ves čas preizkušnje ter jih zabeležiti v ocenjevalni tabeli. Te lastnosti se določijo po kriterijih, ki se nahajajo v prilogi teh pravilnikov.
- d) Telesne hibe (napake zobovja, oči, mod in druge večje telesne hibe).
- e) Identiteto psa (preverjanje čipa)

- (4) Pse je treba v vseh predmetih preizkusiti individualno. Vsak pes mora imeti več možnosti pokazati svojo zasnovo.

11. člen Posamezni predmeti preizkušnje

(1) Delo na sledi

- a) Delo na sledi se preizkusi na sledu zajca ali lisice, ki ga/je pes ne vidi oz. ne vidi več. Vodnik sme prvih 30 metrov sledi izdelovati s psom na povodcu - vrvici.
- b) Ocenjuje se volja do sledenja in zanesljivost na sledi.
- c) Voljo do sledenja je mogoče prepoznati po tem, kako se pes pripravi na delo, kako ob upoštevanju posameznih okoliščin (pogoji tal, vreme itd.) poišče sled, ali dela z veseljem in nadzorovano ter ali si prizadeva izdelovati sled tudi pod težkimi pogoji. Volja do sledenja se kaže tudi v tem ali pes, potem ko zajca ali lisice več ne vidi, mirno poišče sled in jo dalje izdeluje ali pa sledenje prekine oz. celo brezglavo išče naokoli.
- d) Zanesljivost v sledenju se kaže v obnašanju psa, kako na podlagi svojega trdnega značaja vztraja pri sledenju (volja do plena) in zlasti v težjih pogojih mirno išče sled dalje in na ta način uspešno nadaljuje s sledenjem.
- e) Pri ocenjevanju je treba bolj kot dolžino sledenja upoštevati voljo do sledenja, zanesljivost v sledenju in težavnost sledi. Pes, ki ob prvi težavi takoj prekine z delom (tudi pri daljšem delu na sledi), ne more dobiti ocene »prav dobro«.
- f) Volja do sledenja se mora pokazati na celotni dolžini sledi.

(2) Nos

- a) Dober nos se pokaže predvsem v pogostem najdenju divjadi, z zaznavanjem daha divjadi na daleč, s kratkim nakazovanjem mest, kjer je pes zaznal dah divjadi in občasnim nakazovanjem daha manjših ptic.
- b) Posebno pozornost pri izdelovanju sledi je treba nameniti reakciji psa ob izgubi in križanju sledi ter ponovnem povzemanju sledi.
- c) Iz teh opažanj se določi splošna ocena za nos.

(3) **Iskanje**

Glavni poudarek pri ocenjevanju iskanja dajemo volji psa, da najde divjad. Iskanje mora biti tekoče, široko, hitro, vztrajno in prilagojeno terenu. Sistematičnega iskanja se na pomladanski vzrejni preizkušnji še ne zahteva. Iskanje v počasnem kasu je lahko ocenjeno z največ "dobro" (7 točk).

(4) **Stoja**

- a) Zasnova za stoji se kaže s tem, da pes na najdeno divjad obstoji ali se pred njo uleže. Pri tem se ne pričakuje, da bo pes pred divjadjo dalj časa obstal. Upoštevati je potrebno posebne okoliščine v primeru ko se divjad odmika. Gonja za divjadjo, ki se je dvignila ni napaka. Psi, ki se namerno izognejo divjadi - žmiravci, ne morejo opraviti preizkušnje.
- b) Stoji na dlakasto ali pernato divjad je treba oceniti enako. Izjemoma se lahko v oceno vključi zaznavanje daha in stoji na manjše ptice.

(5) **Vodljivost in ubogljivost**

- a) Vodljivost je prizadevanje psa, da ostane v stiku s svojim vodnikom. Kaže se med drugim v tem, da pes išče vidni stik z vodnikom pri pripenjanju in snemanju povodca, pri iskanju in stoji ter da si prizadeva biti v stiku z vodnikom tudi na večji razdalji. Pomembno je tudi, kako se obnaša po gonji divjadi, ali poizkuša hitro poiskati stik z vodnikom, ali izkoristi priložnost za nadaljevanje dolgotrajne in samostojne gonje.
- b) Ubogljivost se preizkuša ves čas trajanja preizkušnje. Ocenjuje se le z opisno oceno (prav dobro, dobro, zadostno, nezadostno), brez podeljevanja delovnih točk. Ubogljivost se izraža tako, da je pes vodljiv pri delu in da sledi povelju vodnika (žvižg in/ali klic). Ubogljivost ob stiku z divjadjo se ne zahteva. Psi, ki prejmejo oceno »nezadostno«, ker ne ubogajo vodnika, in se tako ne morejo preizkusiti in s tem morebiti motijo izvedbo celotne preizkušnje, ne morejo opraviti preizkušnje in se izločijo iz nadaljnje ga preizkušanja.

(6) **Obnašanje ob strelu**

Pri preizkušanju obnašanja ob strelu mora vodnik med iskanjem psa na polju v časovnem presledku najmanj 20 sekund izstreliti vsaj dva strela. V trenutku strela mora biti pes od vodnika oddaljen vsaj za razdaljo strela s šibrenico. Če obnašanja psa ni mogoče z gotovostjo oceniti, je treba preizkus ponoviti in sicer ne prej kot po 30 minutah. Preizkušnje ni dovoljeno ponoviti, če se vedenje psa jasno pokaže.

Pri preizkušnji vedenje ob strelu na polju se lahko reakcija na strel izrazi v različnih oblikah (pozitivno/negativno). Pri ocenjevanju obnašanja ob strelu ločimo med:

- Neobčutljiv na strel
 - Rahlo občutljiv na strel
 - Občutljiv na strel
 - Močno občutljiv na strel
 - Streloplah
- a) Neobčutljiv na strel je pes, ki ne kaže nobenih negativnih reakcij (plahosti/strahu) na strel in veselo nadaljuje s svojim delom (iskanje).
- b) Rahlo občutljiv na strel je pes, pri katerem je prepoznaven le splošen strah, a psa to pri nadaljnjem delu (iskanju) ne moti.
- c) Občutljiv na strel je pes, ki kaže znake tesnobe, išče zaščito pri vodniku ali, ker je pod negativnim vtisom, noče takoj nadaljevati z delom, ampak nadaljuje z delom (iskanjem) v roku ene minute. Na širino in hitrost iskanja vpliva izstreljen strel negativno.
- d) Močno občutljiv na strel je pes, ki kaže znake tesnobe in išče zaščito pri vodniku ali, ker je pod negativnim vtisom, noče nadaljevati z delom in šele po več kot minuti nadaljuje z delom (iskanjem). Na širino in hitrost iskanja vpliva izstreljen strel negativno.
- e) Streloplah je pes, ki namesto da bi poiskal zaščito, pri vodniku zbeži, pri tem pa vodnik nima več vpliva nanj in pes ne dela (išče) več.

- f) Psi, ki so močno občutljivi na strel in streloplahi psi, ne morejo opraviti preizkušnje, vendar jih je treba oceniti zaradi interesa vzreje.
 - g) Če se pes zaradi strelnega orožja, ki ga nosi vodnik od njega ne oddalji ali ne oddalji dovolj (vsaj na strelno razdaljo šibrenice), se šteje da preizkušanje »ni opravil". Enako velja za pse, ki prenehajo z delom že po prvem strelu. V teh primerih pes ne opravi preizkušnje. V obeh primerih je treba v primeru dvoma preizkušnjo na vedenje ob strelu ponoviti, in sicer ne prej kot po 30 minutah.
- (7) **Presoja značaja in vedenja**
- Presoja značaja in vedenja se izvede na podlagi posebne priloge k temu pravilniku.

Sprichevalo – ocenjevalna tabela za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP)

Prireditelj: _____

Kraj preizkušnje: _____ Datum preizkušnje: _____

Vodnik: _____ Naslov: _____

Ime psa: _____ Poležen: _____

☐ pes

☐ psica

Pasma: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____

Mašč: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____

Oče: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____

Način gonje (zajec, lisica):

☐ sledoglasen

☐ vidoglasen

☐ vprašljiv

☐ tih - nem

☐ kresač

Glavnost ob drugi dlakasti divjadi

	Del. točke-ocene	Fak. pred. vred.	Ocen. točke
1. Delo po sledi (zajec ali lisica)		2	
2. Nos		2	
3. Iskanje		1	
4. Stoja		1	
5. Vodljivost		1	
6. Obnašanje na strel ☐ neobčutljiv na strel ☐ rah. obč. na str. ☐ občutljiv na str. ☐ moč. obč. na str. ☐ strelopah			
Skupno št. točk:			

Podpis vodje sodnikov

Ubojlost: ☐ prav dobro ☐ dobro ☐ zadostno ☐ nezadostno

Značajske in vedenjske ugotovitve

Temperament

Samozavestnost

Miroljubnost

Drugo

☐ apatičen / flegmatičen

☐ samozavesten

☐ miroljuben

☐ rokoplah

☐ miren / uravnotežen

☐ plašen / negotov

☐ agresiven do ljudi

☐ plahost do divjadi

☐ živahen / temperamenten

☐ boječ

☐ agresiven do drugih psov

☐ nemiren / nervozen / preveč strasten

Telesne pomanjkljivosti:

Zobovje: ☐ brez napak ☐ kleščast ugriz ☐ križni ugriz ☐ predugriz ☐ podugriz

Napake premolarjev: _____ napake molarjev: _____ druge napake zob: _____

Oči: ☐ brez napak ☐ entropij ☐ ektropij ☐ druge napake oči: _____

Napake mod:

Druge velike telesne pomanjkljivosti: _____

Opombe: _____

Ni opravi! – razlog izločitve (opisano z besedami):

Opravi! s/z _____ točkami

Vodja preizkušnje:

Vodja sodnikov:

Sodnik:

Sodnik:

III. Pravilnik za jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP)

12. člen Splošno

- (1) Pri JZP je poudarek na ugotavljanju razvoja naravnih zasnov mladega psa, v luči njegove primernosti za kasnejšo vsestransko lovsko uporabnost, kot tudi za vzrejo.

Šolanje lovskega psa v poljskem in vodnem delu bi moralo biti do tega obdobja že zaključeno.

- (2) Pri jesenski vzrejni preizkušnji se preverjajo naslednji predmeti:

Predmet	Predmetne vrednosti
Predmeti zasnov Delo na sledi	3
Nos	3
Iskanje	2
Stoja	2
Vodljivost	2
Veselje do dela	1
Vodno delo b) šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem	3
Vodno delo a) iskanje izgubljenega v vodi z bogatim kritjem	1

Iskanje izgubljene pernate divjadi	
1) delo na sledi obstreljene jerebice oz. fazana ali	
2) prosto iskanje izgubljenega in prinašanje pravkar ustreljenega kosa pernate divjadi	1
ali	1
3) prinašanje po vlečki s pernatoto divjadjo	1
Vlečka dlakaste divjadi	1
Način prinašanja	
a) zajec	
b) raca	
c) pernata divjad	
Povprečna ocena a-c	1
Ubojljivost	1

Poleg tega se preverja tudi obnašanje ob strelu pri poljskem in vodnem delu.

(3) Ugotoviti je treba naslednje:

- a) Določi se način gonje (sledoglasen, vidoglasen, vprašljiv, tih, kresač). Sledoglasna, vidoglasna ali tiha gonja, se lahko ocenjuje samo na sledi zajca ali lisice. Ker je določitev načina gonje pomembna za ugotovitev tako vzrejne vrednosti, kot lovske uporabnosti psa si je za njeno določitev potrebno posebej prizadevati in jo, če okoliščine le to dopuščajo, tudi določiti.
- b) Prikazana glasnost na drugi dlakasti divjadi mora biti prav tako zabeležena v ocenjevalni tabeli in potrjena s strani vodje sodniške skupine. Tiho gonjo druge vidne dlakaste divjadi je treba zabeležiti pri opombah.
- c) Značaj in vedenjske lastnosti psov je treba skrbno opazovati ves čas preizkušnje ter jih zabeležiti v ocenjevalni tabeli. Te lastnosti se določijo po kriterijih, ki se nahajajo v prilogi teh pravilnikov.

- d) Telesne hibe (napake zobovja, oči, mod in druge večje telesne hibe).
 - e) Identiteto psa (preverjanje št. čipa).
- (4) Pse je treba v vseh predmetih preizkusiti individualno. Vsak pes mora imeti več možnosti pokazati svojo zasnovo.

13. člen Poljsko delo

(1) Delo na sledi

- a) Delo na sledi se preizkusi na sledu zajca ali lisice, ki ga/je pes ne vidi oz. ne vidi več. Vodnik sme prvih 30 metrov sledi izdelovati s psom na povodcu - vrvici.
- b) Ocenjuje se volja do sledenja in zanesljivost na sledi.
- c) Voljo do sledenja je mogoče prepoznati po tem, kako se pes pripravi na delo, kako ob upoštevanju posameznih okoliščin (pogoji tal, vreme itd.) poišče sled, ali dela z veseljem in nadzorovano ter ali si prizadeva izdelovati sled tudi pod težkimi pogoji. Volja do sledenja se kaže tudi v tem ali pes, potem ko zajca ali lisice več ne vidi, mirno poišče sled in jo dalje izdeluje ali pa sledenje prekine oz. celo brezglavo išče naokoli.
- d) Zanesljivost v sledenju se kaže v obnašanju psa, kako na podlagi svojega trdnega značaja vztraja pri sledenju (volja do plena) in zlasti v težjih pogojih mirno išče sled dalje in na ta način uspešno nadaljuje s sledenjem.
- e) Pri ocenjevanju je treba bolj kot dolžino sledenja upoštevati voljo do sledenja, zanesljivost v sledenju in težavnost sledi. Pes, ki ob prvi težavi takoj prekine z delom (tudi pri daljšem delu na sledi), ne more dobiti ocene »prav dobro«.
- f) Volja do sledenja se mora pokazati na celotni dolžini sledi.

(2) Nos

Dober nos se pokaže predvsem v pogostem najdenju divjadi, z zaznavanjem daha divjadi na daleč, s kratkim nakazovanjem mest, kjer je zaznal dah divjadi in občasnim nakazovanjem daha manjših ptic. Pri delu na sledi je treba

posebno pozornost nameniti reakciji ob izgubi sledi, križanju različnih sledi ter ponovnem povzemanju sledi. Ugotovitve pri vodnem delu je treba vključiti v končno oceno.

(3) **Iskanje**

Iskanje mora biti tekoče, široko, živahno, vztrajno, prilagojeno terenu in z izraženo voljo po iskanju. Za razliko od pomladanske vzrejne preizkušnje tukaj pričakujemo načrtno iskanje. Prevladujoče iskanje v počasnem kasu je lahko ocenjeno z največ "dobro" (7 točk).

(4) **Stoja**

- a) Pes mora pred zaznano divjadjo obstati v stoji ali se pred njo uleči. Zelo dobra stoja se kaže tako, da pes tako dolgo stoji na divjad ali pred njo leži, da vodnik pride do njega in divjad dvigne. Pri tem je treba upoštevati posebne okoliščine v primeru ko se divjad odmika. Če pes dvignjeno divjad požene, to ne sme zmanjšati ocene za stojo. Psi, ki se namerno izognejo divjadi (žmiravci), ne morejo opraviti preizkušnje.
- b) Stoj na dlakasto ali pernato divjad je treba oceniti enakovredno. Izjemoma se lahko v oceno stoje vključi tudi zaznavanje manjših ptic.

(5) **Vodljivost**

Vodljivost je prizadevanje psa, da ostane v stiku s svojim vodnikom. Kaže se med drugim v tem, da pes išče vidni stik z vodnikom pri pripenjanju in snemanju povodca, pri iskanju in stoji ter da si prizadeva biti v stiku z vodnikom tudi na večji razdalji. Ocenjujemo tudi, kako se obnaša po gonji divjadi, ali poizkuša hitro poiskati stik z vodnikom, ali izkoristi priložnost za nadaljevanje dolgotrajne in samostojne gonje.

(6) **Veselje do dela**

Pri ocenjevanju veselja do dela je pomembna želja po delu in volja do dela, ki jo pes kaže v vseh disciplinah. Določi se s spremljanjem psa med celotnim potekom preizkušnje.

14. člen Vodno delo

A. Splošni del

Lov na zakonsko določene vrste vodnih ptic lahko po veljavni zakonodaji ter skladno z načeli lovske etike in dobrobiti živali izvajamo samo z za namen uporabnimi lovskimi psi.

Namen vodnega dela je pripraviti lovskega psa za kasnejšo nalogo v praksi, to je predvsem iskanje obstreljenih ali ustreljenih kosov vodne perjadi, ki je padla v vodo. Uporabnost psa za vodno delo je treba dokazati s preizkušnjo, rezultat preizkušnje pa je potrebno zabeležiti tudi za namene vzreje.

Za doseganje namena preizkusa v vodnem delu in hkratno izvedbo preizkušnje skladno z dobrobitjo živali, je treba pri uporabi živih rac mlakaric upoštevati naslednja načela:

(1) **Voda**

Vsaj 0,25 ha vodne površine mora biti za preizkušnjo takšne, da lahko raca v njej v celoti izkoristi svoje možnosti za pobeg (širina ponekod vsaj 6 m, globina vode takšna, da mora pes plavati, poraščenost z bogatim kritjem - pribl. 500 kvadratnih metrov).

(2) **Odgovorne osebe**

- a) Za vsako preizkušnjo se imenuje odgovorno osebo (sodnik, ki ocenjuje pse v vodnem delu), ki mora kot vodja vodnega dela skrbeti za dosledno upoštevanje vseh naslednjih določil. Ta oseba je lahko tudi vodja sodniškega zbora.
- b) Poleg osebe, določene v odstavku a, je za spoštovanje tega pravilnika odgovorno tudi društvo, ki je organizator prireditve.

(3) **Race**

- a) Za delo v vodi se lahko uporabijo le odrasle race mlakarice, ki imajo za kratek čas omejeno sposobnost letenja po metodi prof. Müllerja (s papirnatim ovojem obdanih nekaj letalnih peres).

- b) Race morajo že med vzrejo in rejo poznati vodno okolje, tj. plavati, se potapljati in skriti v kritje. Racam je treba omogočiti, da si pred preizkušnjo namastijo perje.
- c) Če nimamo možnosti, da race pripeljemo na vodo prej, da se nanjo privadijo, jih je dopustno pripeljati do vode šele tik pred začetkom preizkušnje, vendar tako, da s tem ne motimo poteka preizkušnje.
- d) Preizkušanje s posamezno raco ne sme trajati več kot 15 minut. Gonja vidne race ni zaželeno in jo je treba čim prej prekiniti.
- e) Raco, ki jo pes prinese še živo, je treba takoj usmrtiti.
- f) Mrtve race je treba hraniti ločeno od živih.
- g) Kletke z racami je treba postaviti tako, da jih pes med delom ne more zaznati.

(4) Čas preizkušanja

Preizkušanje vodnega delo z živimi racami se lahko izvaja le ob upoštevanju zakonsko določenih lovnih dob.

(5) Pogoji za preizkušnje na vodi

Preizkušnja z raco se lahko izvede šele, ko je pes pokazal svoje obnašanje ob strelu v vodi ter dokazal, da zanesljivo išče izgubljeno in prinese mrtvo raco iz kritja.

(6) Psi

- a) Psov, ki so bili neuspešni pri enem od predmetov, naštetih pod točko 6, ali so že pred tem pokazali streloplahost in/ali plašnost na divjad, se ne sme ocenjevati pri delu v vodi.
- b) Pri vsaki preizkušnji mora biti na voljo preizkušen in v lovu na vodno divjad izkušen pes, ki po potrebi priskoči na pomoč pri iskanju.
- c) Načeloma je za vsakega psa na voljo samo ena raca. Izpuščanje še ene race je dovoljeno le, če psa ni bilo mogoče preizkusiti na prvi raci (npr. v primeru predčasnega pobega race).

B. Posebni del

Na jesenski vzrejni preizkušnji se preizkušajo naslednji predmeti vodnega dela po sledečem vrstnem redu: **obnašanje ob strelu, iskanje izgubljenega v vodi z bogatim kritjem, šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem ter način prinašanja race.**

Če pes med preizkušanjem kateregakoli zgornjega predmeta slučajno najde živo raco, se to delo oceni. Morebitna slabša, pred tem pridobljena ocena se ne upošteva in nima vpliva na rezultat. Takšno delo je treba posebej navesti v ocenjevalni tabeli.

(1) **Obnašanje ob strelu**

- a) Mrtvo raco se, tako da pes to vidi, vrže daleč na odprto, neporaščeno vodo. Vodnik nato psu izda povelje za prinašanje race. Pes mora največ v eni minuti po povelju zaplavati, sicer se ga ne sme več preizkušati v vodi na tej preizkušnji.
- b) Medtem ko pes plava proti raci, mora vodnik izstreliti strel iz šibrenice v smeri race (blizu ali malo za njo). V trenutku strela se mora pes nahajati približno na polovici poti med bregom in raco. Pes mora prinesiti vidno v vodo vrženo raco (vidno v vodo vržena raca se šteje za najdeno). Zaželeno je da pes raco hitro prime in jo veselo ter voljno odda brez nadaljnjega posredovanja vodnika. Pohvala psa in/ali da se vodnik psu pokaže šele, ko je pes prijel raco, sta dovoljena brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Posredovanje vodnika je v primeru neprimernega vedenja psa dovoljeno šele, ko pes raco prime (največ dvakrat, kakor v disciplini za prinašanje). Dodatna povelja vodnika, ko pes raco prime se vrednotijo kot znižanje ocene za prinašanje (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik pri tej disciplini posreduje več kot dvakrat, prejme pes v disciplini prinašanje oceno »nezadostno«. Če strelec ne strelja na vodo, je treba postopek ponoviti, tudi če je pes prinesel raco.
- c) Pes, ki ne opravi tega preizkusa, se ne sme več preizkušati v vodnem delu na tej preizkušnji.

(2) Iskanje izgubljenega v vodi z bogatim kritjem

- a) Iskanje izgubljenega v vodi z bogatim kritjem se izvede takoj po preizkusu obnašanja ob strelu.
- b) V ta namen se sveže ustreljena raca vrže v kritje tako, da pes z brežine ne vidi niti meta niti race. Raco je treba vreči tako (otok, nasproti ležeča brežina, ločje), da mora pes preplavati vodno čistino in se napotiti v kritje.
- c) Vodniku se iz mesta od koder bo poslal psa pokaže približna smer v kateri leži raca, ki je oddaljena približno 30 m. Iz tega mesta mora pes raco samostojno iskati in jo najti.
- d) Vodnik lahko vzpodbuja in usmerja svojega psa, vendar nenehno posredovanje ali strel oz. met kamna znižujejo oceno. Pes mora najdeno raco prinesiti. Zaželeno je hitro prijemanje, veselo in voljno oddajanje, brez nadaljnega posredovanja vodnika. Vodnik lahko psa pohvali ali se mu pokaže šele potem, ko je pes raco prijel in sicer brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno.
- e) Pes, ki race, ki jo je prvič našel, ne prinese, ne opravi preizkušnje. Raco, ki jo je pes zaznal, se šteje za najdeno. Posredovanje vodnika (največ dvakrat v disciplini način prinašanja race) je v primeru neprimernega vedenja psa dovoljeno šele, ko pes raco prime in se oceni kot znižanje ocene za to disciplino (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v posamezni disciplini predmeta način prinašanja race ob napačnem vedenju psa posreduje več kot dvakrat, prejme pes v disciplini način prinašanja race in predmetu »Iskanje izgubljene race vodi z bogatim kritjem« »nezadostno« oceno.
- f) Pes, ki v tej disciplini predmeta način prinašanja ne prejme vsaj ocene "zadostno", ne sme nadaljevati s preizkusom v vodi.

- g) Če pes med tem delom naleti na živo raco je potrebno to delo oceniti v predmetu šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem. Če je bilo to delo ocenjeno vsaj z oceno "zadostno", je treba nato dokončati predmet »Iskanje izgubljenega v vodi z bogatim kritjem« z raco, ki je bila prvotno nastavljena.

(3) Šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem

- a) Raca se izpusti v kritje, brez označenega nastrela. Pes te priprave ne sme videti.
- b) Nato sodniki vodijo vodnika do mesta, ki je od kraja izpusta oz. od race oddaljeno za strel s šibrenico (35 m), in pokažejo smer. Vodnik naj psa usmeri v iskanje v vodi.
- c) Pes mora samostojno iskati in poiskati raco. Vodnik ga lahko usmerja in vzpodbuja pri delu, vendar nenehno posredovanje zniža oceno.
- d) Takoj, ko pes raco potisne iz kritja in jo vidno goni, jo mora vodnik ustreliti, seveda tako, da ne ogroža varnosti prisotnih, ali psa.
- e) Pes mora prinesiti ustreljeno ali ujeto raco.
- f) Sodniki morajo zaključiti delo psa takoj, ko si oblikujejo končno mnenje. To velja tudi, če pes race ne ujame, oziroma raca pred psom ni bila ustreljena ali pa so sodniki dobili vtis, da pes ne izpolnjuje minimalnih zahtev za pozitivno oceno.
- g) Pes, ki samostojno in brez vpliva vodnika ne prinese ustreljene ali ujete race, ne opravi preizkušnje. V tem primeru je tudi predmet šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem ocenjen z oceno »nezadostno«. Zaželeno je, da pes plen hitro prime ter ga veselo in voljno odda brez nadaljnega posredovanja vodnika. Pohvala psa, ali vzpodbuda vodnika šele potem, ko je pes pobral raco, je dovoljeno brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Če je pes zaznal raco, se le ta šteje za najdeno. Posredovanje vodnika (največ dvakrat v disciplini način

prinašanja race) je v primeru neprimerne vedenja psa dovoljeno šele ko pes raco prime i in se oceni kot znižanje ocene za to disciplino (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v disciplini način prinašanja race posreduje več kot dvakrat, pes v disciplini način prinašanja race in v predmetu »šarjenje za raco v vodi z bogatim kritjem« prejme »nezadostno« oceno.

(4) **Prinašanje race**

- a) Pri načinu prinašanja je treba oceniti izvedbo prinašanja ter ali pes sploh želi divjad prinesiti vodniku. Sem sodi tudi skozi vadbo naučena veščina, kako pes divjadi prime, jo nosi (prijem) in odda vodniku. Pravilno pobiranje in nošenje se odraža v tem, da pes prilagaja svoj prijem glede na vrsto in težo divjadi. Za napačen prijem se šteje premočen kot tudi preveč obotavljajoč prijem. Mečkanje ali skubljenje je treba zabeležiti in oceniti kot napako. Psi, ki plen stiskajo, ga mečkajo in zakopljejo, ne morejo opraviti preizkušnje.
- b) Če pes najprej odloži raco – na primer, da se otrese – lahko za to delo prejme le oceno »dobro« (7 točk). Če pa pes raco, ki jo je ujel nespretno zgrabi ali neugodno zgrabi raco, ki je bila vržena v vodo (npr. pri glavi, za krilo ali nogo) in izboljša svoj prijem na kopnem brez otresanja in jo nato prinese, se usede in pravilno odda, se psu zaradi popravljenega prijema lahko zniža ocena le, če bi mu lahko še živa raca pobegnila.
- c) Psu se ne šteje za napako, če se otrese, medtem ko drži raco v gobcu.
- d) Pri ocenjevanju načina prinašanja je treba paziti, da pes pravilno prinese raco do vodnika, se usede in jo pravilno odda. Pri oblikovanju mnenja za ocenitev dela v disciplini »način prinašanja race« je treba upoštevati celotno delo prinašanja, ki ga pes opravi pri vodnem delu.
- e) Če je posamezno delo pri prinašanju race ocenjeno z »nezadostno« ali »ni preizkušeno«, je skupna ocena za prinašanje race lahko samo »nezadostno« ali »ni preizkušeno«.

- f) Pohvala psa in/ali vzpodbuda vodnika potem, ko je pes pobral raco, je dovoljena brez zmanjšanja točk/ocen, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Če je pes raco zaznal, se le-ta šteje za najdeno.
- g) Če psa med prinašanjem zmotijo zares izjemne okoliščine, mu je treba dati še eno priložnost, da prinese raco, ki je bila izpuščena ali vržena.

15. člen Prinašanje izgubljene pernate divjadi in delo na vlečki

Pes mora prinesiti čim bolj sveže ustreljen kos pernate divjadi. To je mogoče v sledečih disciplinah:

- 1) delo na sledi obstreljene jerebice oz. fazana ali
 - 2) prosto iskanje izgubljenega in prinašanje pravkar ustreljenega kosa pernate divjadi ali
 - 3) prinašanje po vlečki s pernato divjadjo
- (1) Delo na sledi obstreljene jerebice oz. fazana

Ocenjuje se, ali pes najde ustreljeno jerebico oz. fazana po sledi in jo/ga prinese vodniku. Najden kos mora prinesiti. Pri tem se ocenjuje le, kako se pes loti dela ter ali želi plen poiskati. Izvedbo samega prinašanja kot izraz spretnosti, pridobljene z vajo, pa se ocenjuje v disciplini način prinašanja pernate divjadi. Pohvala psa in/ali vzpodbuda vodnika potem, ko je pes pobral divjad, je dovoljena brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Posredovanje vodnika (največ dvakrat v disciplini način prinašanja pernate divjadi) je v primeru neprimerne vedenja psa dovoljeno šele, ko pes kos pernate divjadi prime in se oceni kot znižanje ocene za to disciplino (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v disciplini način prinašanja pernate divjadi posreduje več kot dvakrat, pes v disciplini način prinašanja pernate divjadi »nezadostno« oceno.

- (2) Prosto iskanje izgubljenega in prinašanje sveže ustreljenega kosa pernate divjadi
- a) To delo se lahko oceni le, če je ustreljen kos divjadi padel v kritje, tako, da pes tega ni videl.
 - b) V primeru, da je pes opazil kam je divjad padla, morajo sodniki poklicati drugega psa, ki se še ni imel priložnosti preizkusiti v prinašanju izgubljene pernate divjadi in ni videl kam je divjad padla, da poišče kos pernate divjadi, ki je padel v kritje.
 - c) Za to preizkušnjo sodniki pokažejo vodniku približno mesto, kamor je divjad padla. Vodnik mora svojega psa približno 40 metrov pred mestom, kjer leži divjad, odpeti in sme hoditi za psom, ki išče.
 - d) Pes mora iskati pred vodnikom in z nadzorovanim gibanjem ter uporabo nosu pokazati, da želi poiskati izgubljeno. V disciplini »prosto iskanje izgubljenega in prinašanje sveže ustreljenega kosa pernate divjadi« je treba oceniti, ali in kako se pes prilagodi delu in ali želi poiskati plen. Najden kos mora prinesiti. Pohvala psa in/ali vzpodbuda vodnika potem, ko je pes pobral divjad, je dovoljena brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Posredovanje vodnika (največ dvakrat v disciplini način prinašanja pernate divjadi) je v primeru neprimernega vedenja psa dovoljeno šele, ko pobere divjad in se v disciplini način prinašanja pernate divjadi oceni nižje (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v disciplini način prinašanja pernate divjadi posreduje več kot dvakrat, pes v predmetu prinašanje prejme »nezadostno« oceno.
 - e) Ocena tega dela mora temeljiti na tem, kako se pes prilagodi tej nalogi.
 - f) Če pes najprej opravi delo v tej disciplini in kasneje vodniku prinese ustreljeno jerebico oz. fazana z dobro ali prav dobro oceno, se psu prizna najboljšo delo. Pes, ki sveže ustreljene in najdene perjadi ne prinese, ne opravi preizkušnje.

- (3) Prinašanje po vlečki s pernato divjadjo
- a) Če disciplini pod točkama (1) in (2) nista na voljo oz. če plena pes ni našel, je treba zanj položiti vlečko pernate divjadi.
 - b) Vlečko mora sodnik položiti neposredno pred preizkušnjo na poraščenem terenu z dvema topima kljukama, po možnosti z vetrom v hrbet. Nastrel mora biti jasno označen. Vlečka mora biti dolga približno 200 metrov. Razdalja med posameznimi vlečkami mora povsod znašati najmanj 80 metrov. Vlečke naj bodo čim bolj enakovredne. Na koncu je treba položiti kos pernate divjadi iste vrste (ne zakrit ali položen v talno vdolbino). Nato se mora sodnik umakniti v podaljšku vlečke in se skriti v neposredni bližini, da ga pes ne vidi. Tam mora drugi kos pernate divjadi iste vrste brez vrvic prosto odložiti predse. Psu ne sme preprečiti, da ta kos pobere.
 - c) Pes ne sme videti polaganja vlečke. Vodnik lahko zahteva, da se njegovemu psu položi za prinašanje vlečeni kos divjadi. Če hoče to uveljaviti, mora o tem obvestiti sodnike pred začetkom preizkušnje te discipline. Tudi v tem primeru mora biti pred skritim polagalcem nastavljen kos iste vrste divjadi. Polagalec ne sme zapustiti skrivališča, dokler ni odpoklican.
 - d) Na željo vodnika so vlečke lahko izdelane tudi samo z enim kosom določene vrste divjadi. V tem primeru je treba kos položiti na konec vlečke približno 10-15 m pred polagalcem in ga pred začetkom preizkušnje sneti z vrvic.
 - e) Vodnik lahko prvih 30 metrov vlečke s psom izdeluje na povodcu, nato mora psa spustiti in mu ne sme več slediti. Od tam naprej mora pes samostojno izdelati vlečko in z uporabo nosu poiskati kos divjadi. Če se pes vrne, ne da bi plen našel, in sam ne povzame ponovno sledi, ga lahko vodnik še dvakrat da na sled. Vsak nov začetek in vsako posredovanje vodnika na psa med izdelavo vlečke znižuje oceno dela na vlečki. Pri vlečki je treba delo psa oceniti samo na poti do divjadi. Na vlečki pernate divjadi je treba oceniti, ali in kako se pes prilagaja delu ter ali hoče iskati.

- f) Pes mora najdeno divjad prnesti. Pohvala psa in/ali vzpodbuda vodnika šele potem, ko je pes pobral divjad, je dovoljena brez zmanjšanja točk/ocene, če pes do tistega trenutka dela pravilno. Posredovanje vodnika (največ dvakrat v disciplini način prinašanja pernate) je v primeru neprimernega vedenja psa dovoljeno šele po pobrani divjadi in se v disciplini način prinašanja pernate divjadi oceni nižje (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v disciplini način prinašanja pernate divjadi posreduje več kot dvakrat, pes v disciplini način prinašanje pernate divjadi prejme »nezadostno« oceno.
 - g) Pes, ki najde kos na vlečki ali kos, ki leži pred osebo, ki je položila vlečko, a ga ne prinese, ne opravi preizkušnje. Psa, ki je našel plen in ga ne prinese, ne smemo ponovno dajati na vlečko. Psu se ne šteje kot napaka, če najde en kos in prinese drugega. Izvedbo prinašanja kot izraz spretnosti, pridobljene z vajo, pa se ocenjuje pri disciplini način prinašanja pernate divjadi.
 - h) Če psa med delom na vlečki ali med prinašanjem zmotijo izredne okoliščine, mu je treba dovoliti ponovno delo.
- (4) Vlečka dlakaste divjadi
- a) Delo na vlečkah z dlakasto divjadjo se preizkuša z zajci ali kuncu. Vlečka mora biti dolga približno 300 metrov z dvema topima kljukama, pri čemer je treba prvo kljuko položiti približno 100 metrov po začetku vlečke.
 - b) Sicer pa veljajo enaka določila kot pri vlečki pernate divjadi.
- (5) Prinašanje pernate in dlakaste divjadi
- a) Pri ocenjevanju načina prinašanja je treba oceniti izvedbo prinašanja ter ali pes sploh želi divjad prnesti vodniku. Sem sodi tudi v času šolanja naučeno delo, kako pes divjad prime, nosi in odda vodniku. Pes pravilno pobere in nosi, če svoj prijem prilagodi vrsti in teži divjadi. Za napako se šteje, če so prijem, držanje in prinašanje preveč močni ali preohlapni.

Mečkanje ali skubljenje je treba zabeležiti in oceniti kot napako. Psi, ki plen stiskajo, ga mečkajo in zakopljejo, ne morejo opraviti preizkušnje.

- b) Pravilna oddaja je, ko pes z najdeno divjadjo veselo in voljno pride do vodnika, se brez ukaza ali s preprostim, tihim ukazom usede in divjad mirno drži v gobcu, dokler je vodnik počasi ne prime in mu jo z ustreznim ukazom vzame. Če pes pred oddajo divjad spusti na tla, lahko prejme največ oceno »dobro« (7 točk).
- c) Posredovanje vodnika (največ dvakrat v posamezni disciplini predmeta način prinašanja) je v primeru neprimernega vedenja psa dovoljeno šele, ko pes pobere divjad in se v posamezni disciplini predmeta način prinašanja oceni nižje (prvo posredovanje: ocena »dobro«; drugo posredovanje: ocena »zadostno«). Če vodnik v posamezni disciplini predmeta način prinašanja posreduje več kot dvakrat, prejme »nezadostno« oceno.
- d) Vsi tri discipline predmeta način prinašanja (dlakasta divjad, raca, pernata divjad) se ocenjujejo posamezno. Vsaka posamezna disciplina predmeta način prinašanja mora biti ocenjena najmanj z »zadostno« - 3 točke. Iz teh ocen je treba določiti povprečje. Če rezultat ni celo število, se številka zaokroži navzgor ali navzdol. Če pes v posamezni disciplini predmeta način prinašanja zataji in se oceni kot »nezadostno« (0 do 2 točki) ali če se zabeleži »ni preizkušen«, je skupna ocena pri predmetu način prinašanja lahko samo »nezadostno« (0 do 2 točki) ali »ni preizkušen«.

16. člen Ubogljivost

- (1) Vodljivost se kaže v odnosu psa do vodnika, ubogljivost pa je zahteva vodnika do psa.
- (2) Ubogljivost brez stika z divjadjo se kaže v vodljivosti psa pri delu in v tem, da pes takoj in ubogljivo sledi ukazu vodnika (klic, žvižg ali signali z roko). Izraža se tudi tako, da se pes med delom drugih psov obnaša mirno in tako ne moti vodnika ali solovca.

- (3) Ubogljivost ob stiku z divjadjo se ne zahteva. Psi, ki se nenehno izmikajo posredovanju vodnika, ki jih zato ni mogoče preizkusiti in s tem motijo izvedbo celotne preizkušnje, ne morejo opraviti preizkušnje in se izločijo iz nadaljnega preizkušanja.

17. člen Obnašanje ob strelu na polju

- (1) Preizkušanje obnašanja ob strelu poteka skladno z določbo 6. odstavka 11. člena Pravilnika za pomladansko vzrejno preizkušnjo.
- (2) Psi, ki so močno občutljivi na strel in/ali so streloplahi, ne morejo opraviti preizkušnje.

Spričevalo – ocenjevalna tabela za jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP)

Prireditelj: _____ Datum preizkušnje: _____
 Kraj preizkušnje: _____ Naslov: _____
 Vodnik: _____

Ime psa: _____ Poležen: _____
 Pasma: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____
 Mati: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____
 Oče: _____ Rod. št.: _____ KŠP: _____

☐ pes ☐ pisca

Način gonje
 (zajec, lisica):

- ☐ sledoglasen
☐ vidoglasen
☐ vprašljiv
☐ tih – nem
☐ kreslač

Glasnost ob drugi dlakasti divjadi

Podpis vodje sodnikov

Obnašanje na strel

- ☐ neobčutljiv na strel
☐ rahlo obč. na strel
☐ občutljiv na strel
☐ močno obč. na strel
☐ streloplah

Vodno delo:

neobčutljiv na strel

☐ da ☐ ne

Predmeti zasnove	Del. točke-ocene	Fak. pred. vred.	Ocen. točke	Dod. točk. sled
1. Delo po sledi (zajec ali lisica)		3		
2. Nos		3		
3. Iskanje		2		
4. Štoja		2		
5. Vodljivost		2		
6. Vesenje do dela		1		
7. Vodno delo b) Šarjenje za raco v vodi z bogatim knižem		3		
Predmeti šolanja				
7. Vodno delo a) Iskanje izgubljenega v vodi z bogatim knižem		1		
8. Iskanje izgubljene permate divjadi a) delo po sledi obstrelnje jerebice (fazana) ali b) Iskanje in prinašanje izgubljene permate divjadi ali c) Prinašanje permate divjadi po vlečki		1		
9. Vlečka dlakaste divjadi		1		
10. Način prinašanja Posredovanje vodnika ob nap. vod. a) zajec ali kunec ☐ da ☐ ne b) raca ☐ da ☐ ne c) permata divjad ☐ da ☐ ne		1		
11. Ubogljivost		1		
Skupno št. točk: (vključno z dod. i točk. za delo po sledi)				

Značajske in vedenjske ugotovitve:

Temperament

- ☐ apatičen / flegmatičen
☐ miren / uravnoviščen
☐ živahen / temperamenten
☐ nemiren / nervozen / preveč strasten

Samozavestnost

- ☐ samozavesten
☐ plašen / negotov
☐ boječ

Miroljubnost

- ☐ miroljuben
☐ agresiven do ljudi
☐ agresiven do drugih psov

Druge

- ☐ rokoplah
☐ plahost do divjadi

Telesne pomanjkljivosti:

Zobovje: ☐ brez napak ☐ kleščast ugriz ☐ križni ugriz ☐ predugriz ☐ podugriz
 Napake premolarjev: _____ napake molarjev: _____ druge napake zob: _____
 Oči: ☐ brez napak ☐ entropiji ☐ ektropiji druge napake oči: _____
 Napake mod: _____ Druge valike telesne pomanjkljivosti: _____

Ni opravil– razlog izločitve (opisano z besedami):

Opravil / iz _____ točkami

Vodja preizkušnje:

Vodja sodnikov:

Sodnik:

Sodnik:

IV. Smernice za presojo značaja in vedenja med opravljanjem preizkušenj (kot obvezna priloga k pravilnikom o vzrejnih preizkušnjah ptičarjev ter Pravilniku o vsestranski uporabnosti preizkušnji ptičarjev)

Poleg ugotavljanja zasnov in dela naših lovskih psov je prepoznavanje in beleženje značaja in vedenjskih lastnosti izjemnega pomena, še posebej za vzrejo vsestransko lovsko uporabnih in značajsko stabilnih psov. Sodniki, ki pse ocenjujejo, nosijo pri tem veliko odgovornost. Pri ocenjevanju značaja in vedenja je treba upoštevati in uporabiti definicije, navedene v nadaljevanju.

Značaj in vedenjske lastnosti psov je treba skrbno opazovati ves čas preizkušnje ter jih zabeležiti v Spričevalu o preizkušnji.

To velja tudi ob preverjanju mikročipa, ob preverjanju telesnih pomanjkljivosti, kakor tudi med celotnim potekom preizkušnje.

Zabeležiti je treba vse oblike strahu, plahosti ali agresivnosti do ljudi in psov, nervozo ali pretirano strast, pa tudi apatijo.

Prav tako je treba zabeležiti vsa pozitivna vedenja, kot so umirjenost, uravnoteženost, samozavest in miroljubnost.

Preizkušnje ne opravijo psi, ki jih ni mogoče telesno pregledati zaradi strahu, agresivnosti ipd., ter psi, ki so rokoplahi in/ali plahi na divjad.

Agresivne pse se izključi iz nadaljnje preizkušnje.

Podrobneje so v ocenjevalni tabeli o preizkušnji podane naslednje ugotovitve značaja, pri čemer se za natančnejši opis lahko izbere več možnosti:

Temperament

- a) apatičen/flegmatičen
- b) miren/uravnovešen
- c) živahen/temperamenten
- d) nemiren/nervozen/pretirano strasten

Samozavestnost

- e) samozavesten
- f) plašen/negotov
- g) boječ

Miroljubnost

- h) miren
- i) agresiven do ljudi
- j) agresiven do drugih psov

Drugo

- k) rokoplach
- l) plašen do divjadi

Temperament

- a) apatičen/flegmatičen

Apatični/flegmatični so lovski psi, ki jih ne vznemiri niti pogled na divjad niti njen dah in so zato brez opazne strasti.

- b) miren/uravnovešen

Umirjeni/uravnovešeni psi se zanimajo za svojo okolico, pri tem se vedno kontrolirajo in so osredotočeni ter ne hitijo. Pogled na divjad, ali dah divjadi jih razdraži. Na povodcu oz. brez ukaza, ostanejo brez posredovanja vodnika vedno mirni, ne cvilijo ali lajajo.

- c) živahen/temperamenten

Živahni / temperamentni psi so psi, ki so vedno fizično in psihično napeti glede dogajanja v njihovem okolju. Napeti so tudi med počitki ali ko niso poklicani k delu, želijo se gibati. Pogled na divjad, ali dah divjadi jih zelo razdraži. Na povodcu oz. brez ukaza, ostanejo ob posredovanju vodnika s kratkim glasovnim ali fizičnim ukazom kljub temu mirni, ne cvilijo ali lajajo.

- d) nemiren/nervozen/pretirano strasten

Psi opisani kot nemirni/nervozni/pretirano strastni, so tisti, ki jim že rahli dražljaji iz okolja povzročijo visoko stopnjo razdraženja. Nemir in nervoza se lahko izražata s sopihanjem,

slinjenjem, cviljenjem in lajanjem. Psi so pogosto videti neosredotočeni in vedno telesno napeti. Vznemirjeni so tudi med počitki ali ko niso poklicani k delu, ne morejo se umiriti. Pogled na divjad ali dah divjadi, včasih celo pogled na druge pse, ki delajo, jih močno razdraži. Na povodcu oz. brez ukaza, psi kljub posredovanju vodnika s kratkim glasovnim ali fizičnim ukazom ne ostanejo mirni, cvilijo in nenehno oz. vedno znova lajajo.

Samozavestnost

e) samozavesten

Lovski pes je samozavesten, če neustrašno, samostojno in samozavestno obvlada vse situacije vsakodnevnih preizkušanj.

f) plašen / negotov

Lovski pes je plašen/negotov, če neobičajnih, nepredvidljivih, nenadoma nastalih situacij ne obvlada samostojno in samozavestno. Varnega in sproščenega se počuti šele po kratkem času privajanja, ali ob podpori vodnika.

g) boječ

Lovski pes je boječ, če ga dražljaji iz okolja tako vznemirijo in prestrašijo, da preneha z delom in kljub temu, da se na dražljaje privadi ob podpori vodnika, se ne počuti varnega in ni sproščen.

Miroljubnost

h) miroljuben

Miroljuben pes se do drugih psov in ljudi, ki ga neposredno ne ogrožajo, obnaša brez znakov agresije.

i) agresiven do ljudi

Pes, ki kaže agresijo do ljudi (tudi neznancev), ki so do njega nevtralni ali prijazni, je agresiven pes. Sem sodijo tudi psi, ki brez predhodnega opozorila ugriznejo ljudi (vključno s poskusi ugrizov). Slednje imenujemo popadljivi psi.

j) agresiven do drugih psov

Pes, ki kaže agresijo do drugih psov, ki so do njega nevtralni ali prijazni, je agresiven pes. Sem sodijo tudi psi, ki ugriznejo druge pse brez predhodnega opozorila (vključno s poskusi ugrizov).

Drugo

k) rokoplach

Rokoplach je pes, ki se boji lastnega vodnika in se ne pusti dotikati oz. se ob približevanju vodnika v strahu umika. Še prav posebno se to izraža pri pripenjanju povodca.

l) plahost do divjadi

Pes, ki se izogiba živi divjadi z znaki strahu in se divjadi namerno izogne, velja za plahega na divjad. Ker je izogibanje mrtvi divjadi pogosto posledica napak pri šolanju, se lahko izraz »plahost do divjadi« uporabljata samo v povezavi z živo divjadjo.

V. Pravilnik za pritožbe

1. člen Ta pravilnik za pritožbe velja za vse vzrejne preizkušnje.
2. člen Samo vodnik psa, ki se preizkuša na posamezni preizkušnji, ima pravico do pritožbe.
3. člen
 - (1) Razlog za pritožbo so lahko le napake in zmote organizatorja preizkušnje, vodje preizkušnje, sodnikov, ki ocenjujejo zadevnega psa in pomočnikov pri pripravi ter izvedbi preizkušnje, zaradi česar sta vodnik in njegov pes prikrajšana ali motena pri delu. Na svobodo presoje sodnikov ni mogoče vložiti pritožbe, razen če gre za očitno zlorabo.
 - (2) Pritožbe zoper diskrecijo sodnikov ne morejo biti predmet pritožbe, razen če gre za zlorabo diskrecijske pravice. Če gre za zlorabo diskrecijske pravice, mora biti to posebej utemeljeno (glejte 4. člen). V primeru, da je pes preizkušnjo uspešno opravil, razlika med posameznimi ocenami nikdar ne more upravičiti pritožbe zaradi zlorabe diskrecijske pravice.
4. člen Pritožbo z utemeljitvijo je treba vložiti pisno in sicer vodji preizkušnje ali vodji sodniškega zbora, v enem izvodu. Pritožba se upošteva le, če je skupaj s podano pisno utemeljitvijo plačana tudi kavcija za pritožbo v višini 50,00 EUR.
5. člen Rok za vložitev pritožbe začne teči v trenutku, ko so psi in vodniki poklicani k preizkušanju in se konča pol ure po končani razglasitvi rezultatov.
6. člen Vodja preizkušnje, oziroma vodja sodniškega zbora predloži pritožbo sodniški skupini, ki je ocenjevala zadevnega psa. Ta ima možnost pritožbo zavrniti.
7. člen Če sodniška skupina ne zavrne pritožbe, se nemudoma sestavi komisija za reševanje pritožbe. Sestavljajo jo vodja sodniškega zbora in dva člana. Član komisije za pritožbe je lahko kateri koli sodnik naveden na seznamu sodnikov za ocenjevanje dela ptičarjev, V sestavi pa ne smejo sodelovati sodniki, ki so

zadevnega psa ocenjevali na predmetni preizkušnji. Prav tako je pri sestavi komisije za reševanje pritožbe potrebno upoštevati določila teh pravilnikov o »prepovedi sojenja v primeru pristranskosti«.

8. člen Pritožnik in organizator prireditve imenujeta vsak svojega člana komisije za pritožbe. Vodniki se dogovorijo o predsedniku komisije. Če dogovora ni, predsednika določi organizator.

9. člen

- (1) O delu komisije za pritožbe se vodi zapisnik, ki mora poleg odločitve o zadevi vsebovati obrazložitev in odločitev o stroških.
- (2) Predsednik imenuje člana, ki vodi zapisnik.
- (3) Zapisnik morajo podpisati vsi člani komisije za pritožbe.
- (4) Zapisnik, skupaj s pisno pritožbo vodnika psa, mora organizator predložiti vzrejni komisiji za ptičarje skupaj s poročilom o preizkušnji.

10. člen Komisija za pritožbe zasliši pritožnika. Če se izkaže, da je pritožba upravičena, je treba zaslišati sodnike tiste sodniške skupine, ki je ocenjevala psa, in morebitne prisotne priče. Kasnejše zbiranje dokazov je načeloma izključeno. Izjeme so dovoljene le, če obstajajo okoliščine, ki onemogočajo takojšnje zbiranje dokazov.

11. člen

- (1) Cilj komisije za pritožbe mora biti vedno doseči sporazumno rešitev. V nasprotnem primeru je lahko odločitev komisije za pritožbe naslednja:
 - 1) zavrnitev pritožbe
 - 2) popravek ocene v primeru nepravilne uporabe pravilnikov za preizkušnje ali v primeru dokazane zlorabe diskrecijske pravice.
 - 3) ponovitev preizkušnje iz predmeta ali predmetov, ki se ne

preizkušajo več, v primeru kršitve dejanske vsebine pravilnika za preizkušnje. Vodja preizkušnje je odgovoren za pripravo in nadzor naknadne preizkušnje.

- (2) Na ponovitvi preizkušnje, če je možno, naj ne ocenjujejo sodniki, zoper odločitev katerih je bila vložena pritožba. Člani komisije za pritožbe so izključeni iz sodelovanja pri preizkušnji.
12. člen Če komisija za pritožbe zavrne pritožbo, pritožnik nosi vse morebitne stroške. Kavcija plačana ob pritožbi gre v blagajno organizatorja. V vseh drugih primerih se kavcija plačana v primeru pritožbe povrne, vse nadaljnje stroške pa nosi organizator.
13. člen Zoper odločitev komisije za pritožbe se lahko pritožita tako pritožnik kot tudi organizator in sicer v roku enega tedna od sprejetja odločitve komisije za pritožbe. Pritožba se naslovi pisno na naslov Vzrejne komisije za ptičarje, ki o njej tudi odloča. Pritožba se obravnava le v primeru, da pritožnik ob vložitvi pritožbe plača na račun Društva ljubiteljev ptičarjev kavcijo v višini 70,00 EUR.
14. člen Odločitev vzrejne komisije za ptičarje se sprejema z večino vseh članov ter se izda v pisni obliki in je dokončna. Pritožnik ima nadalje pravico do pritožbe skladno s predpisi Kinološke zveze Slovenije.

VI. Podelitev storitvenih znakov

1. Ubogljivost ob videnem zajcu – Armbrusterov storitveni znak (AH)

- (1) Ubogljivost ob videnem zajcu – Armbrusterov storitveni znak se podeli pod naslednjimi pogoji:

Pes mora biti na preizkušnji pri prostem iskanju na polju, v kolikor se nahaja v območju posredovanja vodnika, poslušen ob zajcu, ki ga zagleda in sicer v skladu z zahtevami Pravilnika za vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev, pri tem pa mora biti pes vsaj 20 m oddaljen od vodnika.

- (2) Poleg tega mora ob prvi primerni priložnosti, potem ko zajec pobegne iz vidnega polja, pokazati delo na sledi v skladu z določbami za delo po sledi Pravilnikov za vzrejne preizkušnje. To delo mora biti ocenjeno najmanj z oceno »dobro«.
- (3) Te zahteve se lahko izpolnijo pri enem zajcu. V primeru več zajcev zadošča eno delo po sledi.
- (4) Tega storitvenega znaka ni mogoče podeliti, če je pes sicer ob videnem zajcu poslušen, vendar ob prvi primerni priložnosti za delo na sledi ne prejme vsaj ocene "dobro".
- (5) Ta storitveni znak se psu lahko podeli ne glede na to, ali je opravil celotno preizkušnjo.
- (6) O uspešno pridobljenem storitvenem znaku prisotni sodniki izdajo spričevalo na predpisanem obrazcu. En izvod izročijo vodniku, enega pošljejo na KZS in enega na naslov vzrejne komisije za ptičarje. Pridobljene storitvene znake DLP vsako leto objavi v seznamu psov, ki so dosegli enega ali več storitvenih znakov. Pridobljene storitvene znake KZS vpiše v rodovnik psa in rodovno knjigo.

2. Ostrost (/)

1. Pes lahko storitveni znak za ostrost pridobi na lovu, kjer sta prisotna vsaj dva kinološka sodnika za ocenjevanje dela psov ptičarjev. Prav tako pa lahko ta storitveni znak pes pridobi tudi, če tekom katere preizkušnje v delu ptičarjev naključno pride v stik z eno izmed spodaj naštetih vrst zveri.
2. Ostrost psa se lahko ugotavlja samo ob stiku psa z odraslim, zdravim osebkom zveri vrste: lisica, jazbec, šakal, kuna zlatica, kuna belica.
3. Pes preizkus ostrosti uspešno opravi, če zver, ki jo poprej največ 3 minute ustavlja, brez spodbujanja vodnika zgrabi in usmrti.
4. Vodnik se zveri lahko približa na največ 10 korakov in psa pri delu ne sme vzpodbujati.
5. Če pes zver le oblajava in je ne zgrabi, pes preizkusa ostrosti ne opravi. Takšno zver je potrebno lovsko pravično usmrtiti. V nobenem primeru ni dovoljeno na njo spustiti še drugega psa.
6. O uspešno pridobljenem storitvenem znaku prisotni sodniki izdajo spričevalo na predpisanem obrazcu. En izvod izročijo vodniku, enega pošljejo na KZS in enega na naslov vzrejne komisije za ptičarje. Pridobljene storitvene znake DLP vsako leto objavi v seznamu psov, ki so dosegli enega ali več storitvenih znakov. Pridobljene storitvene znake KZS vpiše v rodovnik psa in rodovno knjigo.

3. Sledoglasnost (I)

1. Storitveni znak za sledoglasno gonjo je mogoče pridobiti z dokazano sledoglasno gonjo na vseh preizkušnjah v delu ptičarjev in sicer na sledi zajca ali lisice.

(7) 2. Ta storitveni znak se psu lahko podeli ne glede na to, ali je opravil celotno preizkušnjo.

3. O uspešno pridobljenem storitvenem znaku prisotni sodniki izdajo pričevalo na predpisanem obrazcu. En izvod izročijo vodniku, enega pošljejo na KZS in enega naslov vzrejne komisije za ptičarje. Pridobljene storitvene znake DLP vsako leto objavi v seznamu psov, ki so dosegli enega, ali več storitvenih znakov. Pridobljene storitvene znake KZS vpiše v rodovnik psa in rodovno knjigo.

4. Prinašanje izgubljenega po sledi (Vbr)

- (1) Storitveni znak za prinašanje izgubljenega po sledi lahko pes pridobi zgolj med izvajanjem lova.
- (2) Pes mora izdelati najmanj 300 m dolgo sled ranjenega zajca ali lisice, ki ju prej ni videl in nato zajca ali lisico prinesiti vodniku. Sled ranjene divjadi mora biti za prisotne ljudi vidna.
- (3) Pes ne more pridobiti storitvenega znaka, če je isti dan pokazal nezadostno delo na drugih sledeh ranjenega zajca ali lisice.
- (4) Način gonje (sledoglasen, vidoglasen, vprašljiv, kresač) je treba zabeležiti.
- (5) Delo psa morata kot priči potrditi najmanj en kinološki sodnik za ocenjevanje dela ptičarjev in en lovec.

- (6) O uspešno pridobljenem storitvenem znaku prisotni sodniki izdajo spričevalo na predpisanem obrazcu. En izvod izročijo vodniku, enega pošljejo na KZS in enega na naslov vzrejne komisije za ptičarje. Pridobljene storitvene znake DLP vsako leto objavi v seznamu psov, ki so dosegli enega ali več storitvenih znakov. Pridobljene storitvene znake KZS vpiše v rodovnik psa in rodovno knjigo.

5. Preizkušnja zanesljivosti prinašanja izgubljenega (PZPI)

- (1) Lovsko-kinološke organizacije lahko kot dopolnilno preizkušnjo izvedejo preizkušnjo zanesljivosti v prinašanju izgubljenega. Pri tej preizkušnji naj se ugotovi zanesljivost lovskega psa v prinašanju. To dokaže pes s tem, da hladno mrtvo divjad, ki jo najde naključno, brez kakršnegakoli vpliva svojega vodnika prime in prinese svojemu vodniku.
- (2) Preizkušnjo zanesljivosti v prinašanju je treba izvesti v mesecih od oktobra do aprila v goščavah brez divjadi, v danem primeru tudi v starem gozdu z gosto podrastjo. Vmes pa morajo biti tudi male čistine, ki omogočajo opazovanje psa.
- (3) Za preizkušanje zanesljivosti prinašanja uporabimo lisice, ki morajo ustrezati določilom Pravilnika o vsestranski uporabnostni preizkušnji ptičarjev.
- (4) Primerna mesta, kjer pustimo lisice, je treba najti dan pred preizkušnjo in jih označiti. Ta mesta morajo biti najmanj 50 m vsaksebi in najmanj 100 m oddaljena od mesta na robu goščave, kjer vodnik psa odpne z jermena. Pri izbiri in pripravi teh mest moramo paziti na to, da lahko sodniki psa in njegovo vedenje ob puščenju lisici dobro opazujejo, vendar tako, da pes ne more sodnikov niti zavohati niti videti. Priporoča se uporaba visoke preže, lestve itd.

- (5) Lisico, določeno za preizkušnjo, je treba pustiti na dan preizkušnje najkasneje dve uri pred pričetkom preizkušnje, prosto na označenem mestu, ne za kakim drevesom ali v talni vdolbini. Pri tem moramo lisico do označenega mesta odnesti, nikakor pa ne vleči; lisica se ne sme dotakniti tal. Da pes ne bi naletel na človeške sledi, moramo označeno mesto obiti v velikem loku, ki naj bo povsod oddaljen od tega mesta vsaj 200 m, tako da prinesemo lisico po najkrajši poti iz nasprotni strani.
- (6) Pri preizkušnji zanesljivosti v prinašanju morata biti prisotna dva sodnika za delo ptičarjev. Sodniki morajo paziti na to, da je opazovalnica v smeri vetra, ki veje od lisice, da jih pes ne more niti videti niti zavohati, da pa sodniki lahko dobro opazujejo obnašanje psa pri lisici. Tretji sodnik spremlja vodnika preizkušanega psa. Paziti mora na to, da se predpisi členov 8 do 10 brezpogojno in v vseh podrobnostih izpolnjujejo.
- (7) Za sporazumevanje sodnikov med seboj se priporoča uporaba signalov v smislu člena 120 pravilnika za vsestransko uporabnostno preizkušnjo.
- (8) Vodnik med preizkušanjem svojega psa ne sme voditi nobenega drugega psa. Prav tako ga razen sodnika ne sme nihče drug spremljati, da ne bi motil psa pri šarjenju. Vodnik sme med delom svojega psa hoditi s sodnikom, ki ga spremlja ob goščavi sem in tja, vendar se mora, ko psa odpne z jermena, zadržati popolnoma mirno in tiho. Če vodnik ne izpolnjuje teh predpisov, je treba njegovega psa izključiti iz preizkušnje, ga takoj poklicati in privezati.
- (9) Ko oba sodnika na opazovalnici z vnaprej dogovorjenim znamenjem naznanita, da se preizkušnja lahko začne, zapove sodnik vodniku, ki ga spremlja, naj psa odpne. Vodnik mora nato psa, ki je odprčen ali ga je že prej odložil na robu goščave, poslati v goščavo z namigom ali enkratnim poveljem.
- (10) Od tega trenutka dalje je treba dati psu 20 minut časa, da ob šarjenju po goščavi najde nastavljeno lisico in jo prinese svojemu vodniku. Če pride pes pred iztekom 20 minut k svojemu vodniku brez plena, ga lahko ta ponovno pošlje v goščavo. Psa se ne sme

poslati v goščavo več kot trikrat. Tudi pri drugem ali tretjem pošiljanju psa v goščavo je treba upoštevati predpise člena 8 in 9.

- (11) Pes, ki v 20 minutah potem, ko je bil prvič poslan, prinese lisico svojemu vodniku, je opravil preizkušnjo zanesljivosti prinašanja.
- (12) Psa, ki pri šarjenju pride do lisice, pa je ne zgrabi in se vrne prazen h vodniku ali pa še dalje šari, moramo izločiti iz nadaljnje preizkušnje in ga takoj oprčiti.
- (13) Če kak pes pri preizkušnji zanesljivosti prinašanja odpove, smemo pustiti lisico na istem mestu in poslati drugega psa na šarjenje v isti kraj, vendar mora ta začeti s svojim delom najmanj 50 m stran od mesta, kjer je začel šariti prvi pes. V tem primeru moramo delo drugega psa polno vrednotiti. Njegovo delo ne velja za »delo s pridržkom«.
- (14) Če pes nastavljeno lisico prinese, moramo za naslednjega psa pustiti drugo lisico in to v drugi goščavi.
- (15) Najkasneje tri tedne po preizkušnji mora vodja preizkušnje dostaviti vodji rodovne knjige poročilo o preizkušnji, ki mora vsebovati naslednje podatke:
 1. Kraj in datum preizkušnje.
 2. Imena in bivališča kinoloških sodnikov za delo.
 3. Vrsta preizkusnega terena (glej 2. člen).
 4. Za pse, ki so nastopili, imena in številke iz rodovne knjige kot tudi imena in bivališča njihovih vodnikov.
 5. Potrdilo o tem, kateri preizkušeni psi so po predpisih tega preizkusnega pravilnika uspešno opravili preizkušnjo zanesljivosti prinašanja. Potrdilo morajo podpisati trije kinološki sodniki, ki so sodili na preizkušnji.
 6. Imena psov, ki so nastopili na preizkušnji, a je niso opravili; pri tem je potrebno navesti, ali so prišli do lisice ali ne.
- (16) O uspešno opravljeni preizkušnji in pridobljenem storitvenem znaku prisotni sodniki izdajo spričevalo na predpisanem obrazcu. En izvod izročijo vodniku, enega pošljejo na KZS in enega na naslov vzrejne komisije za ptičarje. Pridobljene storitvene znake DLP

vsako leto objavi v seznamu psov, ki so dosegli enega ali več storitvenih znakov. Pridobljene storitvene znake KZS vpiše v rodovnik psa in rodovno knjigo.

7. Simboli in okrajšave za storitvene znake in ostale lastnosti psov ptičarjev, ki se vpisujejo v rodovnik in rodovno knjigo:

1. Pred imenom psa:



= dokazana ostrost



= dokazana sledoglasna gonja



= oblajač mrtve divjadi



= pokazač mrtve divjadi

2. Za imenom psa:

\ = oče vpisan v Knjigo šolanih psov ptičarjev

/ = mati vpisana v Knjigo šolanih psov ptičarjev

< = oba starša vpisana v Knjigo šolanih psov ptičarjev

AH = Ubogljivost ob videnem zajcu (Armbrusterov storitveni znak)

Vbr= Prinašanje izgubljenega po sledi

PZPI = Preizkušnja zanesljivosti prinašanja izgubljenega

UPKS = uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi

PR = prašičar

KŠP = številka vpisa v knjigo šolanih psov ptičarjev